

N:o 85.

Af Herr **Lasse Jönsson:** *Angående skrifvelse till Kongl. Maj:t om åtgärder till beredande af trygghet för att till välgörande eller allmännyttiga ändamål donerade egendomar och medel varda rätt förvaltade och använda.*

Under de senare åren hafva åtskilliga lagar och författningar utkommit och åtgärder vidtagits för att skydda den enskilde mot förluster och för bevakande af dess rätt. Af sådana stadgar vill jag endast nämna: den om sparbankerna, som bestämmer att sparbankernas reservfonder icke få förminskas förr än de uppgått till tio procent af insatta medel, samt rätt för Kongl. Maj:ts Befallningshafvande att i sådana banker anställa revision och mot hufvudmän eller styrelse anställa åtal, om skäl till sådant förefinnes; vidare lagen angående tillsyn å förmyndares förvaltning af omyndiges egendom; förordningen om hvad med afseende å utvandrars fortskaffande till främmande verldsdelar iakttagas bör; samt förordningen om kommissionärer för anskaffande af tjenstehjon och andra för anställning inom eller utom riket. Det saknas dock ett högst viktigt stadgande, nemligen om kontroll och tillsyn öfver huru för välgörande eller allmännyttiga ändamål donerade eller testamenterade fonder eller egendomar förvaltas eller redovisas.

Då sådana fonder och egendomar finnas i vårt land till många millioner kronors värde, och dessa i många fall sakna andra målsmän än de styrelser, som blifvit tillsatta att förvalta desamma, och en del af dessa anse sig vara alldeles oansvariga, så torde en förbättrad lagstiftning der-

före vara af behovet högeligen påkallad, för att de, som af sina egodelar vilja åstadkomma något för alltid välsignelsebringande och nyttigt, måtte vara i full visshet derom, att icke dessa, i god afsigt lemnade gåfvor, må af blifvande styrelser eller kommuner förskingras, missbrukas eller för andra ändamål än det i donationsbrevet bestämda användas. Jag skulle kunna anföra flera exempel på att förvaltningen icke alls är i öfverensstämmelse med föreskrifterna; huru donerade gåfvor nu äro i enskildes ego; huru fonder, hvaraf endast årliga räntan borde få användas till välgörande ändamål, tagits till uppförande af läroverkshus och dylikt; huru ett större säteri, donerad till ett landtbruksinstitut för ett län, bortbytt mot några utjordar, utan att något kan göras till rättelse häri, emedan styrelserna anse sig vara ensamme målsmän. Funnes deremot någon öfverstyrelse eller öfvermålsman, till hvilken alla, för all framtid gällande testamenten eller donationsbref skulle inlemnas, och denna öfverstyrelse eller myndighet hade rätt att infordra en årlig revisionsberättelse och, der sådan icke kunde erhållas, sjelf eller genom ombud låta verkställa revision för att få utredt, om förvaltningen öfverensstämde med donators förordnande, samt i motsatt fall söka rättelse deri, skulle slika missbruk icke kunna ega rum.

Jag vågar ej föreslå, hvilken myndighet borde erhålla detta uppdrag, utan öfverlemnar det åt Utskottet eller Kongl. Maj:t och tager mig endast friheten föreslå,

att Riksdagen i skrifvelse anhåller, det Kongl. Maj:t täcktes vidtaga den åtgärd, som kan befinnas tjenlig till beredande af trygghet för att till välgörande eller allmännyttiga ändamål donerade eller testamenterade egendomar varda i öfverensstämmelse med gifvarens föreskrifter förvaltade och använda.

Stockholm den 29 Januari 1885.

Lasse Jönsson.